

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Dubium I. Quis ordo servandus inter personas, quæ diliguntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42634

CAPUT II.

De Præceptis Charitatis erga
proximum.

- 168 » **C**haritas proximi præcipit 1. Ordinem in eo
 » diligendo. 2. Dilectionem inimicorum. 3.
 » Eleemosynam, 4. Correptionem fraternam.
 » Deinde prohibet 1. odium proximi, 2. scandala-
 » lum. 3. ne injuria, bellum, aliudve grave da-
 » mnum, vel malum inferatur : De quo postre-
 » mo agetur in Decalogo ; de reliquis hîc.

DUBIUM I.

169 ad 173. *Quis ordo servandus inter personas, que
diliguntur.*

- » Resp. I. Ordine Charitatis quisque tenetur
 » post Deum diligere 1. Seipsum, secundum bo-
 » na spiritualia. 2. Proximum, quoad eadem bo-
 » na. 3. Seipsum, quoad bona corporalia, 4. Pro-
 » ximum, quoad eadem. 5. Denique seipsum, &
 » deinde proximum, quoad bona externa. *Ita*
 » *Lay. l. 2. t. 3. c. 3. ex S. Tho. & communiter. Unde*
 » *resolvuntur casus :*
 » I. Peccat contra charitatem suam, qui salu-
 » tem suam spirituales, vel corporales negli-
 » git : quod grave est, si fiat sine causa & cum gra-
 » vi damno, v. g. mortis, vel gravis morbi. *Trull.*
 » *l. 2. c. 6. d. 1. n. 1.*
 » II. Nullius boni consequendi causâ licet pec-
 » care,

care, etiam venialiter, quia talis vellet sibi ma-
lum spirituale. *Laym. ibidem.*

III. Tenetur quisque proximo in extrema
necessitate spirituali constituto succurrere, et-
iam cum certo vitæ periculo: dummodo sit æ-
què certa spes illum iuvandi, neque gravius in-
de malum immineat: v. g. teneris cum vitæ pe-
riculo baptizare vel absolvere moriturum, si
alius non adsit, qui id faciat *S. Aug. lib. de mend.*
S. Thom. 2. 2. qu. 26. a. 5. & qu. 44. Regin. l. 4. c.
25. f. 6.

Dixi, in extrema, v. g. quâ certò putetur mo-
riturus in mortali, quia in gravi tantum obliga-
tur is, qui ex officio alienam salutem curat, ut
Parochus; cui ideo non licet fugere tempore
pestis, nisi substituto æquè idoneo. *Val. to. 3. disp.*
3. q. 4. punct. 3. & Lay. l. c.

IV. Ordinariè non licet vitam suam postpo-
nere alienæ. Addo ordinariè: quia licet, si sit per-
sona publica, à qua multum pendet, uti etiam
pro Republ.; pro fide, religionè defendenda;
imò etiam pro amico propter Deum dilecto,
Less. lib. 2. cap. 9. d. 6. n. 27. & 30. 31. Lay. l. c. n. 4.

Resp. II. Quoad proximos inter se, servan-
dus est hic ordo: 1. Qui melior est, magis dili-
gendus est, eâ dilectione, quam comitatur gau-
dium circa bona possessa, item honor, cultus &
reverentia, sic, v. g. plùs diligendus est vir
sanctus, quàm parens improbus, Ratio, quia est
magis conjunctus cum præcipuo objecto Cha-
ritatis, quod est Deus. Item parentes magis
quàm filii vel uxor; magisque benefactores,
quàm ii, quibus benefecimus, *Lay. l. c. n. 5. & 6.*
& comm. 2. Appretiativè; & dilectione eâ, quâ
alteri

»alteri optamus bonum nondum possessum
 »cum beneficentia, magis diligendi sunt ii, qui
 »nobis sunt conjunctiores, quoad ea bona, quæ
 »sunt debita tali conjunctioni, & in quibus hæc
 »fundatur. *Unde resolves:*

» I. In bonis pertinentibus ad naturam & vi-
 »tam corporalem conservandam, succurren-
 »dum est (extra necessitatem extremam) Pri-
 »mò omnium, uxori; quia est una caro cum vi-
 »ro. 2. Filiis. 3. Parentibus, & quidem Patri præ-
 »matre. 4. Fratribus, fororibus, deinde propin-
 »quis, domesticis, & familiaribus. Dixi, *extra ex-*
 »*tremam necessitatem*, quia in hac parentes, eò
 »quòd vitam dederint, præferendi sunt etiam
 »uxori, & liberis. *Laym. ib. num. 5. & 6.*

» II. In rebus pertinentibus ad civilem com-
 »municationem, præferendi sunt concives; in
 »bellicis, commilitones; in spiritualibus, spiritua-
 »les filii, patres, fratres. *Bannes* tamen probabi-
 »liter docet, parentes carnales, etiam in spiritua-
 »libus, aliis omnibus præferendos, quia con-
 »junctio carnalis est fundamentum aliarum con-
 »junctio-*rum. v. Lay. l. c.*

A D D E N D A.

169 Q. 42. *An teneamur proximum diligere actu in-*
terno & formali. R2. Tenemur, uti patebit ex seqq:

§. 1. *Sequentes propositiones damnatæ sunt*
ab Innoc. XI. 10. Non tenemur proximum diligere a-
ctu interno & formali. 11. Præcepto proximum dili-
gendi satisfacere possumus per solos actus externos. Ita-
que certum est, nos non satisfacere præcepto di-
ligendi proximum, si ei externè demus signa di-
lectionis, si eum juvemus, ei succurramus exteri-

us,

us, quando est in necessitate, sed præterea requiritur, ut hoc facientes habeamus actum internum, quo bene velimus proximo, sicuti enim tenemur nos internè diligere & nobis bene velle, ita etiam tenemur diligere proximum, cum præceptum *Luc. 10.* dicat, *diliges proximum sicut te ipsum.*

§. 2. Datur obligatio per se & ratione præcepti Charitatis ad diligendum proximum actu interno & formali, nullum omnino excludendo, sed in universali omnes complectendo, etiam inimicos, ita omnes cum *S. Thoma 2. 2. q. 25. a. 8. in O.* Ratio est, quia præceptum Charitatis absolute dicit, *diliges proximum*, vox autem illa, *proximus*, complectitur omnes ejusdem nobiscum beatitudinis capaces, etiam inimicos. Quando nam verò & quàm sæpe repeti debeat illa dilectio proximi, de illo nihil est declaratum vel expressum, sed cum *1. Petri 4* dicatur, *mutuam in vobismet ipsis charitatem continuam habentes*, videtur colligi, quòd frequenter eliciendus sit ille actus, aut quòd saltem in illo semel elicitio sit virtualiter permanendum.

§. 3. Non est per se obligatio, ut diligantur singuli in individuo proximi, nam de hoc nullum exstat præceptum, & re ipsa est impossibile; nihilominus requiritur in nobis præparatio animi, ut parati simus singulos, etiam inimicos, diligere, si occasio vel necessitas postulet, *S. Thom. supra.*

§. 4. Si odium hujus numero proximi vel discordia aliter dimitti non possit, quàm si hic numero diligatur actu interno & formali, erit per accidens obligatio ad hunc sic diligendum, cum enim

enim

enim actus internus in his circumstantiis fit unicum medium ad deponendum tale odium, quod quis graviter obligatur deponere, patet esse obligationem adhibendi illud medium, qui enim tenetur ad finem, tenetur ad medium necessarium. Similiter si occurrat obligatio succurrendi necessitati extremæ vel gravi hujus numero proximi, docet *Granado* 2. 2. cont. 3. t. 6. d. 6. n. 2. esse simul obligationem eum diligendi actu interno & formali, quia tum tenetur succurrere proximo, ergo etiam tenetur habere voluntatem succurrendi, hæc autem voluntas succurrendi est amor internus. Extra casus illos docet *Carden.* in 2. crisi. d. 8. n. 31. non esse per se obligationem actu interno & formali diligendi hunc vel illum in individuo proximum.

173 §. 5. Optimè satisfiunt præcepto Charitatis erga proximum, si hic diligatur propter Deum, v. g. quia Deus summè bonus vult, quia Deo infinitè bono sic placet; tum enim manet Charitas proximi, & quidem perfectior, *Carden.* n. 40.

174 Q. 43. An Pastor cum quocunque damno suo teneatur subvenire subdito in gravi necessitate spirituali constituto. R. Nomine Pastoris veniunt Episcopi, Parochi & alii ex officio curam animarum habentes, de quibus omnibus certum est sub mortali teneri succurrere subdito, non tantum in extrema, sed etiam in gravi necessitate spirituali constituto; & ad hoc quidem tenentur cum quantumcunque magno suo detrimento temporali, imò & cum vitæ propriæ damno, ita *S. Thom.* 2. 2. q. 26. a. 5. ad 3. & q. 185. a. 5. *Suar.* q. 1. p. 2. §. Quartò dico. *Granad.* d. 4. n. 4. *Castrop.* d. 1. p. 9. *Con.* d. 25. d. 7. concl. 1. & 3. *Aravio*, *Bann.*

Bann. Arrag. Nav. Tapia, quos citat & sequitur *Carden.* in 1. crisi d. 76. c. 2. *Probat*ur 1. nam assumens officium Pastoris ad hoc se obligavit veluti per pactum, ideoque communitas ipsi assignavit proventus ac stipendia. 2. Sic tenetur Bellidux adesse exercitui, Gubernator Urbi de salute temporali periclitanti, ergo multò magis Pastor subdito periclitanti de salute Animæ. 3. Unusquisque tenetur etiam cum damno vitæ succurrere proximo in extrema necessitate spirituali constituto, ergo Pastor tenebitur etiam in gravi; Ratio enim & communis sensus dicit proprium Pastorem ad amplius teneri erga oviculam, quàm extraneum. Addit *Suar.* d. 9. f. 2. n. 5. etiam teneri cum periculo magni damni temporalis, si tantùm sit magna utilitas spiritualis, ad hanc enim subdito procurandam se ex vi officii obligavit.

Q. 44. *Quenam necessitas spiritualis dicatur extrema, gravis vel communis.* R. Extrema est, cum proximus versatur in periculo proximo damnationis æternæ; item quandoque, si sit in periculo proximo peccandi mortaliter ex vehementia passionis vel tentationis. Gravis est, si non sit quidem periculum proximum damnationis æternæ, attamen sunt circumstantiæ, quæ salutem æternam reddunt difficilem. Communis est, in qua communiter sunt peccatores in mortali constituti, ita *Carden.* supra: Et de his plura videri possunt apud *Valent.* 2. 2. d. 3. q. 4. p. 3. *Bonac.* in 1. præc. dec. d. 3. q. 3. p. 4. n. 5. *Baldel.* t. 2. l. 2. d. 18. n. 15. *Bass.* t. 1. v. *Charitas* n. 21. *Castrop.* t. 6. d. 1. p. 9. n. 10., ubi dant exempla, præsertim extremæ necessitatis spiritualis.

Q. 45.

176 Q. 45. An quis possit aliquando vitam aut bonum suum postponere vitæ aut bono alterius privati. R. §. 1. Si hic homo privatus sit in certo & extremo periculo vitæ, licebit tibi adire probabile periculum vitæ tuæ pro illius vita servanda, quia certa mors alterius est majus malum quàm probabile periculum vitæ propriæ: ad hoc tamen non teneris, quia nimis durum videtur obligari hominem ad exponendam vitam suam gravi periculo pro servanda vita alterius privati hominis.

177 §. 2. Si tu sis in æquali periculo cum altero, poteris tibi prius providere quàm illi; nihilominus potest etiam homo permittere mortem suam, ut salvet vitam proximi etiam privati, v. g. potest defendere illum contra latronem, quamvis prævideat se occidendum: Similiter potest in naufragio non arripere tabulam, sed permittere alteri, nam in his non amat Proximum plus quàm se, sed amat bonum heroicæ virtutis plus quàm vitam suam, uti ex *S. Thoma* rectè observant *Ovied. cont. 8. n. 87. & Castrop. t. 6. d. 1. p. 8.*, neque ejusmodi homo vitam sibi directè tollit, sed tantùm non servat ex motivo virtutis. An autem possit, v. g. tabulam jam infessam dare alteri evasuro, si prævideat se certò submergendum, major est difficultas; affirmat *Lorca*, negant alii communiùs cum *Suar. & Ovied. n. 72.*, quia jam in tabula constitutus erat extra periculum, in quod si se directè reingerat, videtur, moraliter loquendo, sibi directè vitam tollere, ut alteri servet, quod illicitum est: putat tamen *Suar.* fore tantùm veniale, quia gravitas hujus peccati non debet desumi à vita propria, sed ab excessu tituli, qui est, ut potiùs conservem vitam meam,

mea
tur et
nialit
ferr
dign
Opp
est co
grav
48.
§.
esse i
quia
tual
am,
pote
strop
ticus
cèt p
quia
quod
pcer
para
Gom
Dica
Gob
etia
Gob
§.
tran
frag
reti
aga
le
quã

meam, quàm alienam, hic autem excessus videtur esse levis, unde sicuti peccarem tantùm venialiter, si beneficium quantumvis pingue conferrem digno prætermisso digniore, si excessus dignitatis inter illos esset tantùm levis, ita & hic. Oppositum tenet *Ovied.* n. 83., quia titulus, qui est conjunctio major mecum ipso, videtur esse gravis. Videri potest etiam *Lugo* de just. d. 10. n. 48.

§. 3. Si Latro te invadat, quamvis credas te esse in gratia, non teneris permittere te occidi, quia Latro non est in extrema necessitate spiritali, propter quam debeas exponere vitam tuam, sed est in extrema malitia, à qua liberare se potest, si velit, ita *Con. Bonac.* aliique cum *Castrop.* p. 9. n. 7. Quòd si te invadens esset phreneticus, adhuc non teneris permittere te occidi, licet pro tuenda vita tua deberes eum occidere, quia non debes reputare eum esse in peccato, in quo si est, nescis, an sit rediturus ad rationem & pœnitentiam; & re ipsa nimis grave est sic te imparatum trudi in æternitatem: hinc *Bartholus*, *Gomez*, *Mol. Mald. Tann. Bonac. Castrop. Tamb. Dicast. Sangallenses*, quos citat & sequitur *Vindex Gobati* p. 2. prop. 10. n. 4. absolutè docent talem etiam rationis impotem posse occidi. Vide *Vind. Gob.* ad prop. 10. & dicenda l. 3. p. 1. n. 814.

§. 4. An laudabilius sit hominem morientem transferre in alias animas purgatorii omnia suffragia & satisfactiones pro se offerendas, an sibi retinere, fusè in utramque partem discutit *Arriaga* d. 40. f. 2., & concludit esse minùs laudabile, quia est velle Deum potiùs laudari ab alio quàm à se, quod videtur esse hominis minùs a-

K

mantis

mantis Deum : Econtra *Hautinus* in patr: defunct: à n. 627. citans pro se *S. Thomam Suar: & Lug:* fusè contendit, id esse laudabilius, quia per actum illum Charitatis plus meretur gratiæ & consequenter gloriæ sibi & Deo per totam æternitatem. An autem sit obligatio iuvandi defunctos, videri potest *Haut:* à n. 438.

180 §. 5. Probabilius videtur, quòd possim ad tempus velle carere gratiâ Dei vel beatitudine pro impediendo peccato vel damnatione Proximi, uti rectè *Ovied.* n. 15; multò magis etiam potero secundùm ordinatam Charitatem omittere actus bonos, ut sic impediam majora mala proximi; non possum tamen ideo velle peccare etiam levissimè, & ut volunt *Arr. & Ovied.* n. 23, non possum velle in perpetuum carere beatitudine etiam pro totius mundi salute, quamvis hoc absque peccato contingere posset, quia teneor ultimò tendere ad finem meum, quando possum sine peccato; in hoc tamen contradicunt alii cum *Bonæ spei* d. 4. n. 10., docentes eum esse actum excellentissimum Charitatis, & favent exempla quorundam Sanctorum.

181 Q. 46. Quid debeat facere sacerdos, si simul vocetur ad baptizandum infantem, & ad absolvendum adultum, quorum alter certò morietur absque Sacramento, si postponatur alteri. R. Si adest Laicus, qui baptizare possit, debet eum mittere ad infantem baptizandum, & ipse ire ad absolvendum adultum: si autem nemo adest, qui baptizare possit, debet infantem præferre adulto, infans enim certò periret, non item adultus, qui fortè non est in peccato mortali, vel per contritionem se juvare potest: hoc autem est

arri-

arripiendum, quod minùs habet de periculo, uti docet *S. Thom.* 3. p. q. 83. a. 6. Ita cum *Gob. Steph.* t. 3. d. 3. d. 1.

Circa ordinem Charitatis aliqua addentur l. 3. p. 1. à n. 719. & 731.

D V B I V M II.

De odio, & dilectione inimicorum.

Certum est, inimicos aliquo modo diligendos, cum sint proximi, cum *S. Tho.* 2. 2. q. 25. a. 1. communiter omnes. Sed quæritur de modo, & an possint odio haberi.

Resp. I. Quilibet homo, saltem privatus, tenetur proximo, etiam inimico, communia dilectionis signa & beneficia exhibere ex præcepto; specialia verò ex consilio tantùm, nisi aliunde ratio obligationis accedat. Ita communiter cum *Laym. l. 2. r. 3. cap. 4. ex S. Thom. l. c. q. 25. a. 8. & 9.* Dixi 1. communia: qualia secundùm *Cajet. V. odium*, sunt, quæ Christiano debentur à quovis Christiano in communi, concivi à concive, cognato à cognato. Ratio autem est, quia ista negare, est vindicare injuriam, quod non licet privato. Dixi 2. nisi aliunde accedat ratio obligationis, qualis esset v. g. 1. Timor scandali ex omissione. 2. Spes salutis inimici, ut vid. *Azor p. 2. lib. 12. cap. 3.* 3. Necessitas temporalis vel spiritualis. 4. Culpæ deprecatio, & exhibitio specialium signorum amoris. Ratio, quia his casibus, neglectus specialium signorum esset exterior odii declaratio. *Laym. l. c. Unde resolves Casus sequentes;*

K 2

I. Per